

Одобрен на Програмен Съвет на специалност
“Здравен мениджмънт” от 12.12.2016 година

КОНСПЕКТ
ЗА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ОКС „МАГИСТЪР“
ПО ЗДРАВЕН МЕНИДЖМЪНТ
(след област „Обществени науки“)
2017 г.

1. Предмет и основни въпроси на здравната икономика. Специфика на здравните пазари. Икономическа интерпретация на здравето.
2. Търсене на здравни услуги: фактори, изместващи кривата на търсене. Ролята на лекаря за търсенето на здравни услуги. Моделът на индуцираното търсене.
3. Икономическа оценка. Методи за икономическа оценка. Информационно осигуряване на икономическата оценка.
4. Инвестиционни решения. Инвестиционен анализ. Методи за оценка и избор на инвестиционни проекти.
5. Класификация и анализ на разходите на лечебните заведения за целите на калкулирането. Избор на бази за разпределение на непреките разходи. Методи за калкулиране на себестойността на здравния продукт/ услуга.
6. Анализ на финансовото състояние на лечебните заведения. Показатели и източници за анализ на дейността и финансовото състояние на лечебните заведения.
7. Анализ на ефективността и рентабилността. Управление на оборотния капитал и на материалните запаси в здравните и лечебните заведения.
8. Съвременни методи за калкулиране на себестойността на здравния продукт – Стъпков метод и ABC метод. Приложение, предимства и недостатъци.
9. Обекти и субекти на управление в здравеопазването. Равнища на управление. Функции, задачи и умения на ръководителите в лечебните заведения, разпределение по равнища на управление.

10. Процес на планиране в организацията. Стратегическо, тактическо и оперативно планиране. Стратегически цели. Визия, мисия и цели на здравните организации. Видове цели и дърво на целите.
11. Среда на организацията. Външна среда. Макро- и микросреда. Специфики на средата в здравеопазването. Динамика и сложност на средата. Анализи на средата.
12. Стратегическо управление – съдържание и основни насоки за развитие. Стратегически концепции и парадигми. Основни принципи, прилагани във философията на управление.
13. Стратегическо управление като система на взаимодействия. Етапи в историческото развитието на стратегическото управление. Поява на класическите подходи за стратегическо управление. Нов модел на социално-икономическа динамика и възникване на процесните подходи за стратегическо управление.
14. Определение, същностни характеристики и видове стратегии в рамките на стратегическия процес. Организационна стратегия, Дейностна (бизнес) стратегия, Функционална стратегия, Оперативни стратегии, Ситуационно-факторна стратегия, Линейна стратегия.
15. Стратегически анализ на вътрешната среда. Стратегически анализ на продуктите (портфолио анализи). Стратегически анализ на ценностите. Критични фактори за успех.
16. Организационна стратегия и стратегическо планиране на здравните и лечебни заведения. Същност, формиране и внедряване на организационната стратегия. Ключови характеристики на стратегическия план. Основни елементи на системата от показатели за ефективност (Balanced Scorecard).
17. Организационно-управленски структури. Структури на управление и органи за управление в лечебните заведения в България.
18. Система на стратегически контрол и контролинг. Аналитичен и процесен стратегически контрол. Основни принципи и ключови фактори (връзките "планиране- контрол", контрол-орговорност", контрол-власт", "обратна връзка").
19. Качество на здравните услуги – същност и аспекти. Структурна характеристика на качеството на продукта в здравеопазването.
20. Управление на качеството – същност и подходи. Стандарти и системи за управление на качеството. Оценка на управлението на качеството в лечебните заведения.
21. Измерване и оценка на качеството – същност и предназначение. Методи и техники за осигуряване и подбръване на качеството. Методи за вътрешна и външна оценка на качеството.

22. Акредитация. Същност, необходимост, цели. Процедура и критерии за акредитация в България.
23. Безопасност за пациентите - същност. Организационни стратегии за осигуряване на безопасността за пациентите.
24. Риск мениджмънт в здравеопазването. Видове риск. Видове грешки. Системи за регистриране на рискови случаи.
25. Въведение в социалния маркетинг. Еволюция на маркетинговите концепции и възникване на концепцията за социално-етичен маркетинг. Различия между търговски и социален маркетинг.
26. Проучване на поведението на аудиторията. Доброволна промяна на поведението. Цели, свързани с промяната на поведението – информираност, познание, убеждение. Изследване на общественото мнение и нагласи.
27. Стратегически маркетингов процес. Етапи от процеса на планиране в социалния маркетинг. Систематичност в процеса на планиране. Приложение на маркетинговите проучвания.
28. Анализ на маркетинговата среда. Дефиниране на ключовите фактори за успех. Политически влияния и лобиране. Анализ на специфичната среда. Анализ на конкуренцията и интересите.
29. Идентифициране на целевите аудитории и избор на цели на кампанията. Сегментиране на аудиторията – психографски, демографски и географски критерии за сегментиране, жизнен стил и поведение. Определяне на целевите аудитории на кампанията, поставяне на цели и избор на критерии за оценка.
30. Разработване на маркетингови стратегии. “Продукт” на социалния маркетинг. Достъп до “продукта”: физическа достъпност, време, достъп до информация. Оценка на разходите, необходими за промяна на поведението (средства, време, усилия).
31. Разработване на стратегии за промоция. Медийна стратегия и фактори, влияещи върху избора на медия. Предимства и недостатъци на различните медии при предаване на посланието.
32. Същност на конфликта и видове конфликти. Структура и динамика на конфликта. Фактори за възникване на конфликти.
33. Стратегии за управление на конфликтите. Профилактика на конфликтите.
34. Конфликтологична култура на мениджъра: същност и функции; конфликтологична компетентност; конфликтологична готовност; модел на конфликтологичната култура.
35. Здраве и болест – концепции, основни детерминанти и индикатори за оценка.
36. Демографски показатели за оценка на общественото здраве. Съвременни тенденции в България. Международни сравнения.

- 37.Изучаване на заболяемостта. Медико-социални аспекти на инвалидността и заболяемостта с временна нетрудоспособност.
- 38.Същност и приложение на съвременната епидемиология в управлението на здравеопазването. Основни епидемиологични проучвания.
- 39.Приложение на епидемиологичните проучвания за установяване на рискови фактори за заболяванията. Приложение на епидемиологичните методи за определяне ефективността на терапевтични и профилактични методи и средства.
- 40.Здравеопазна система – мисия, функции, цели, компоненти. Здравеопазен процес.
- 41.Здравни заведения – видове, дейности, организация. Лечебни заведения – видове, създаване. Планиране и разпределение на лечебните заведения - национална и областни здравни карти.
- 42.Първична и специализирана извънболнична медицинска помощ – принципи, функции, организация. Взаимоотношения с други нива на здравеопазната система.
- 43.Болнична помощ – видове болници, дейности, организация, управление, подходи за оценка на болничната дейност.
- 44.Спешна медицинска помощ – същност, обект, организация.
- 45.Здравна политика – същност, обект, източници, нива, съвременни тенденции. Роля на местното самоуправление в здравната политика. Глобализация на здравната политика. Роля на СЗО и други специализирани органи към ООН.
- 46.Дефиниция и развитие на концепцията за здравна промоция. Подходи на здравната промоция.
- 47.Медицински подход за здравна промоция. Профилактика на заболяванията. Скрининг.
- 48.Стандарти в медицинската практика. Стандарти за електронен обмен и унифицирано представяне на медицински данни.
- 49.Защита на медицинските данни. Основни аспекти. Политики за защита на медицинските данни. Конфиденциалност и сигурност на медицинските данни. Контрол на достъпа до медицински данни.
- 50.Здравни информационни системи. Видове. Здравни информационни системи като източници на здравна информация. Основни аспекти. Видове.
- 51.Договор за медицинска услуга. Правна същност и особености.
- 52.Информирано съгласие. Понятие. Източници. Правна същност и значение на информираното съгласие. Условия за валидност на информираното съгласие. Преценка на дееспособността на пациента за вземане на съгласие.
- 53.Отказ на пациента от лечение.

54. Медицинска тайна. Източници. Същност на понятието медицинска тайна. Лекарската тайна и третите лица.
55. Гражданска отговорност на медицинските специалисти. Фактически състав. Отговорност на лечебното заведение за вреди, причинени на пациента. Наказателна отговорност в здравеопазването.
56. Правен режим на лечебните заведения. Лечебни заведения за болнична помощ. Лечебни заведения за извънболнична помощ.

Литература

1. *Болнично управление*, под ред. М. Попов, ИК "Хераклит"С., 2002
2. *Болничен мениджмънт*, под ред. Л. Иванов и Ж. Големанова, С., Дийор Принт, 2005, 340 с.
3. Вачков Ст, и кол. *Въведение във финансите*, ИК Р.И.С., Варна. 2011
4. Веков Т, Салчев П, Джамбазов С. *Добри практики за оценка на здравните технологии*, МУ-Плевен, 2016
5. Вълканова, М. *Медицинско право*, Варна, 2014
6. Гладилов, Ст., Е. Делчева, *Икономика на здравеопазването*, изд. "Princers", С., 2009
7. Голева, П. *Отговорността на лекаря за вреди, причинени на пациента*, ИК „Труд и право”, София, 2004
8. Грива, Хр. *Определяне на разходите при сключване на договори в здравеопазването*, НЦЗИ, С., 2000
9. Грънчарова, Г., А. Велкова, С. Александрова. *Социална медицина*. 3-то изд., Изд. център МУ-Плевен, 2009.
10. Давидов, Б. *Болнична икономика*, Унив.изд."Св. Кл. Охридски", С., 2004
11. Делчева, Е. *Здравният икономикс*, изд."Стопанство", С., 1994
12. Делчева, Е., Б. Давидов. *Пазарни и непазарни дефекти в СКС*, УИ "Стопанство", С., 2000
13. Димитров, Д. *Управление на конфликтите*, Изд.»Сиела», 2005
14. Димитров, Д. *Конфликтология*, УНСС, София, 2007
15. Димова, А. *Управление на качеството в болницата*, ИК"Стено", Варна, 2004
16. Димова, А., М. Попов, М. Рохова. *Здравната реформа в България: Анализ*. Институт Отворено общество, София, 2007, 343 с.
17. Желев С., *Маркетингови изследвания*, УИ "Стопанство", С., 1995
18. *Здравната реформа I и II част*, Под ред. на М. Попов, ИК "Македония прес", С., 1998
19. Зиновиева, Д. *Медицинско право*, София, 2004
20. Зиновиева, Д. *Правен режим на лечебните заведения*, София, 2000
21. Зиновиева, Д. *Права на пациента*, София, 1998
22. Зиновиева, Д. *Правни и етични аспекти на донорството и трансплантацията*, София, 2003
23. Златанова Т, Петрова-Готова Ц. *Ръководство по финансов мениджмънт в здравеопазването*, ГорексПрес, С.2013.
24. Илиева, С. *Междугрупови интервенции и разрешаване на конфликти*, В: Организационно развитие, УИ "Св. Кл. Охридски", София, 2006
25. Каменов, Д., *Стратегическо бизнес планиране*, ОКОМ, С., 2008
26. Коева-Димитрова, Л., *Анализ на финансовото състояние на диагностично-консултативните центрове – методични и приложни аспекти*, МУ-Варна, ИК „Стено“, 2016

27. Коева, С. М. *Въведение в микроикономиката*, Варна, Е-литера, 2010, 280 с.
28. Костадинова Т., *Стратегическо управление на лечебните заведения*, Изд. "Стено", 2006
29. Костова, Н., *Финансово-счетоводен анализ*, изд. "Актив-К" ООД, Варна, 2010
30. Коцев, Цв., и кол. *Публични финанси*, ИК Стено. 2008
31. Котлър Ф., *"Котлър за маркетинга"*, ИК "Класика и стил", С., 2001
32. Маркхам, У. *Управление на конфликта*, Изд. «Лаков Прес», С., 2001
33. Мирчева, И. *Медицинска информатика-избрани теми*, МУ-Варна, 2006
34. Мутафова, Е, Е.Атанасова, Л. Коева-Димитрова, *Икономика, организация и финансиране на лечебните заведения. Сборник от задачи*, Варна, МУ-Варна, 2008.
35. Павлова М, Л. Коева-Димитрова, *Управленско счетоводство в здравните организации*, ИК "Стено", Варна, 2004
36. Павлова, Ж. *Финансов мениджмънт в здравеопазването*, София, СИМЕЛ, 2011
37. *Социална медицина*. Под редакцията на Ст. Попова, Стено, 2011
38. Гулчински, Т., Е. Варавикова. *Ново обществено здравеопазване*, „Лотос 23“, 2004
39. Уилямс, А., М. Михайлова, Н.Р. Дейл. *Здравна икономика*, с/о Jusator, София, 580 с.
40. *Управление на болницата*, Авт. кол., ИК "Македония прес", С., 1998
41. Чобанянева, Ив., А. Димова. *Управление на качеството в здравеопазването*, ИК "Стено", 2004
42. Getzen, Th. *Health Economics Fundamentals and Flow of Funds*. John Wiley & Sons, 2004
43. Drummond, M. et all. *Methods for Economic Evaluation of Health Care Programmes*, Oxford Medical Publication, 1993
44. Kotler, Ph., *Social Marketing*, SAGE Publ., 2002
45. Naidoo, J., J. Wills. *Health promotion. Foundations for practice*. Bailliere Tindall, 2000
46. Santerre, R. E., S. P. Neun. *Health Economics: Theories, Insights, and Industry Studies*. Thomson, 2007
47. Zelman W.N., McCue M.J., Millikan A.R., Glick N.D. *Financial management of health care organisations: an introduction to fundamental tools, concepts, and applications*, Oxford, UK: Blackwell Publishers, Inc. 2003